

Олексій (* ? – † ?)

Культурний діяч. Згадується в двох листах до князя *В.-К. Острозького*, які приписуються князю *А. Курбському*. Ці листи атрибууються 1578 р., коли вже виникла ОА і здійснювалася підготовка до видання *Острозької Біблії*. У них О. характеризується як особа, наближена до князя *В.-К. Острозького*. Він, судячи з цих згадок, був добре освіченою людиною, займався публіцистичною діяльністю й оригінально коментував Біблію. Міг брати участь у роботі вченого гуртка, що сформувався тоді в Острозі, щодо підготовки до друку *Острозької Біблії*, а також у роботі ОА.

На думку І. Мицька, О. може бути тотожний краківському протестантському друкареві Олексію Родецькому.

Література: Мицько І. Іван Федоров. Життя в еміграції. – Острог, 2008. – С. 96; Його ж. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 104-105; Письма князя А. М. Курбского к разным лицам. – С.-Петербург, 1913. – С. 53, 108.

Петро Крالیук

Описи (інвентарі) Острога XVI – середини XVII століття

Документи, які склалися за різних обставин і з різною метою. Відомі такі інвентарі Острога й Острожчини: 1) акт (подавчий) уведення у володіння Острогом і навколишніми селами Беати Костелецької, вдови князя Іллі Острозького, у 1542 році; 2) акт поділу володінь князя Іллі Острозького між його вдовою та дочкою 1542 року; 3) *акт розподілу володінь князя К.-В. Острозького між його дітьми Олександром і Янушем 1603 року*; 4) акт поділу володінь князя *Олександр*

ра Острозького між його дочками Софією Любомирською, Катериною Замойською та *Анною-Аллоїзою Ходкевич* 1620 р. (січень); 5) опис володінь князя *Януша* після його смерті і передачі створеної на їх основі Острозької ординації князю Заславському (липень 1621 р.); 6) опис острозьких володінь 1654 р., в якому фіксувалися спустошення, викликані війною під проводом Б. Хмельницького. Два описи датуються початком XVIII ст. і є своєрідною точкою відліку історії Острога нового історичного етапу.

Подавчий акт 1542 р. є поденними записами (30.01.-6.02.1542) королівського дворянина Яна Лютомирського про передачу вдові та дочці князя Іллі Острозького сіл волості та Острозького замку. Найдетальнішим описом Острога є *акт поділу володінь князя В.-К. Острозького* між його синами Янушем і Олександром. Створено його було 10-17.03.1603 року. Зберігся у значній кількості копій. Інвентар Олександрової частини (1621) створено на основі тривалої підготовки, в ході якої в 1619-1620 рр. ревізори, очолені литовським підскарбієм М. Тризною, описали маєтності (на всій території Речі Посполитої), тому цей опис точніше було б називати ревізією. Острог і Острожчина відійшли до *Анни-Алоїзи Ходкевич*. Опис 1621 р. володінь *Януша Острозького* дає можливість повністю охарактеризувати Острог і Острожчину того періоду. Винятковість опису 1654 р., що пов'язана з реєстрацією спустошень і збитків, знайшла відображення і в самій назві – “Ревізія...”. Описами (у значенні описово-статистичні джерела) можна вважати також первинні (1576, 1604 та 1635 рр.) та підсумкові (1570, 1577, 1583, 1589 рр.) реєстри збирання державних податків.

Збереглися також інвентарі окремих складових частин Острожчини – церковних володінь (1571), Дерманського монастиря (1627), Межиріцького ключа (1640, 1643) та окремих сіл (1593, 1595).